

4. Зейдер Н.Б. Судебное решение по гражданскому делу. — М.: Юридическая литература, 1966. — С. 113

5. Гаврік Р.О. Динамічний елемент законної сили рішення суду першої інстанції // Університетські наукові записки. — 2010. — № 1(33). — С. 34

Волкова Н.В.

*к.ю.н., доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДОКУМЕНТИ, ЩО ПОСВІДЧУЮТЬ ПОВНОВАЖЕННЯ АДВОКАТА ЯК ПРЕДСТАВНИКА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ У СВІТЛІ СУДОВОЇ РЕФОРМИ УКРАЇНИ

Проведення судової реформи України і прийняття 7 липня 2010 року нового Закону України «Про судоустрій та статус суддів» [1] та інших нормативно правових актів суттєво вплинуло на цивільне судочинство України взагалі та на визначення документів, що посвідчують повноваження адвоката як представника у цивільному процесі зокрема.

Відповідно до ч. 4 ст. 42 ЦПК України [2] повноваження адвоката як представника можуть посвідчуватись ордером, дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, або договором. До ордера обов'язково додається витяг із договору, у якому зазначаються повноваження адвоката як представника або обмеження його прав на вчинення окремих процесуальних дій. Витяг засвідчується підписом сторін договору.

Частина 4 ст. 42 ЦПК України до внесення змін відповідно до Закону «Про судоустрій та статус суддів» від 7 липня 2010 року передбачала, що повноваження адвоката як представника можуть посвідчуватись ордером, який виданий відповідним адвокатським об'єднанням, або договором.

З цього приводу, до внесення вищенаведених змін, серед процесуалістів виникали дискусії щодо можливості представляти інтереси, особу яку він представляє у цивільному процесі на підставі тільки ордеру або договору [3, с. 331]. Так, Дрішлюк В.І. зазначав, що «...адвокат як представник може діяти на підставі ордеру

маючи всі права, що надані самому довірителю, оскільки виконує свої завдання...» [4, с. 82]. В свою чергу Селіванов А.О. вважав, що адвокат може діяти на підставі ордеру та довіреності та зазначав, що «...у разі надання адвокатом довіреності його фіксують як представника, а у разі представлення ордеру — записують адвокатом» [5, с. 7].

Дані дискусії нарешті вирішено на законодавчому рівні з внесенням відповідних змін до ч. 4 ст.42 ЦПК України яка передбачає, що адвокат свої повноваження може посвідчувати ордером, але з обов'язковим додаванням до нього витягу з договору, або договором.

Крім того, необхідно зазначити, що 02 червня 2011 року був прийнятий Закон України «Про безоплатну правову допомогу» [6], на підставі якого у цивільному процесі з'являється поняття надання безоплатної правової допомоги. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» безоплатна правова допомога — це правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел. Також законом було запроваджено в законодавство України поняття первинної та вторинної безоплатної правової допомоги, що надається адвокатами.

Відповідно до ч. 2 ст. 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг: 1) захист від обвинувачення; 2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; 3) складення документів процесуального характеру. Що ж стосується надання безоплатної правової допомоги адвокатами при розгляді справ у цивільному процесі, то слід застосовувати дві останні послуги.

Повноваження адвоката на представництво інтересів осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами підтверджуються дорученням Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги (ч.3 ст.21 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»). ЦПК України відтворює дану норму згідно з якою повноваження адвоката як представника можуть посвідчуватись дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги (ч.4 ст.42).

З огляду на вищевикладені положення ч. 4 ст.42 ЦПК України необхідно зазначити, що така позиція законодавця є виправданою, оскільки відповідно до ст. 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»[7] адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правової допомоги. Документами, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги, можуть бути: договір про надання правової допомоги; довіреність; ордер; доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги. Частина 2 даної статті визначає, що ордер — письмовий документ, що у випадках, встановлених Законом, посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги. Ордер видається адвокатом, адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням та повинен містити підпис адвоката. Рада адвокатів України затверджує типову форму ордера. Крім того Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» надає визначення терміну договір про надання правової допомоги та зазначає, що договір про надання правової допомоги — домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору (п.4 ч.1 ст.1).

Підсумовуючи все вище наведене необхідно зазначити, що законодавець відповідно до проведеної судової реформи України чітко визначає перелік документів, що посвідчують повноваження адвоката як представника у цивільному процесі та надає визначення деяким поняттям, таким як «ордер», «договір про надання правової допомоги» тощо. Що в свою чергу дає підстави прийти до висновку, що ордер посвідчує наявність повноважень адвоката на ведення справи, а договір посвідчує обсяг цих повноважень.

Література:

1. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 р. № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 41–42, № 43, № 44–45. — Ст. 529.
2. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 40-41, 42. — Ст. 492.
3. Волкова Н.В. Деякі питання участі адвоката як представника у цивільному процесі / Н.В. Волкова // Актуальні проблеми держави і права. Вип. 66 — Одеса : «Юридична література», 2012. — С.328-333.

4. Дрішлюк В.І. Ордер як документ, що посвідчує повноваження адвоката в цивільному процесі// Актуальні проблеми цивільного права та процесу: матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої пам'яті Ю.С. Червоного (12 лютого 2010 р.). — Одеса: Фенікс, 2010. — С.79-82.

5. Селіванов А.О. Представник і представництво у конституційному та загальному судочинстві / А.О. Селіванов // Право України. — 2004. — №3. — С. 7.

6. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2 червня 2011 р. № 3460-VI. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 2013. — № 27. — Ст.282.

Гонгало Р.Ф.

*к.ю.н., доцент кафедри цивільного процесу,
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У СВІТАІ СУДОВОЇ РЕФОРМИ

Ухвала Європейського суду вважається виконаною після винесення Комітетом міністрів Ради Європи відповідного рішення на основі наданої державою інформації про реалізацію всіх належних заходів індивідуального та загального характеру на виконання цієї ухвали. Теоретично Комітет міністрів може застосувати ст. 8 Статуту Ради Європи про виключення країни зі складу організації, однак малоімовірно, що він колись удасться до такого кроку.

Контрольна діяльність за виконанням постанов Європейського суду здійснюється органами Ради Європи — Комітету Міністрів і Парламентською асамблеєю — за допомогою проведення консультацій, дебатів, надання доповідей державами в Комітет Міністрів, прийняття контрольними органами Ради Європи рішень у формі рекомендацій, вказівок державам — членам організації.

Як тільки постанова Суду, що констатує порушення Конвенції, набуває остаточного характеру, воно ставиться на порядок денний найближчого засідання (ДН) і перебуває на порядку денному засідань Комітету Міністрів до тих пір, поки Комітет не порахує постанову виконаним і, відповідно, не завершить його розгляд прийняттям остаточної резолюції. На різних етапах контролю Комітет може приймати так звані проміжні резолюції з висловленням своєї позиції з різних питань, пов'язаних з виконанням постанов Суду [1, с. 33].